

GÖÇÜN TEMSİL ALANI: KIRGIZİSTAN'DA UYGUR "İTTİPAQ" GAZETESİ ÖRNEĞİ*

Ebru KILIÇ**

ÖZ

Medya, kamuoyunu ve göçe yönelik kültürel politikaları şekillendirmede etkin bir role sahiptir. Göçmen olarak Uygur kültürünün tanınması, kendilerini gösterme biçimleri ve kimliklerinin sürekliliğinin sağlanması; Kırgızistan'da kurumsallaşmış basın faaliyetlerinden "İttipaq" gazetesi (1994-1997, 2001- ~) aracılığıyla somutlaştırılır. Bağımsız ve millî bir niteliğe sahip İttipaq, Uygur Halk Derneği tarafından çıkartılıp Uygurların gündelik yaşamından ekonomisine, kültür politikalarından diline geniş bir içeriktedir. Bu sözel dokuda göç/göçmen olgusunun etkilerini, gazete yazı-haberlerinden hareketle tespit ve kültür içindeki yerinin analiz edilmesi, bu çalışmanın odağını oluşturmaktadır. Bu çerçevede gazete; göç eden topluluğun kültürünü, aidiyet duygusunu, kimliğini temellendirmeye, sürdürmeye, kuşaklararası aktarmaya, korumaya hizmet ve rehberlik eden bir önem taşır. Bu makalede sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan araştırma yöntem ve tekniklerinden dokümantasyon analizi, halkbilimsel bakış açısıyla gerçekleştirilmiştir. Makalede "İttipaq" vasıtasıyla göç olgusunu yerelde gereksinim duyulan tarihi, kimliği ve kültürü görünür kılma faaliyetleri işlevsellik ve "göçmen gazeteciliği" kavramı bağlamında ele alınmıştır. Araştırma sonucunda göçün temsil alanının dil, somut ve somut olmayan kültürel miras kapsamında meydana getirildiği; Uygurları karakterize eden kanonlaşmış yerleşik özelliklere sahip ve kimliği sembolize eden bayrak, vatan/toprak, dil, din, bayramlar, gelenek-görenekler gibi unsurların ön plana çıkartıldığı ortaya koyulmuştur. Kültürün ifade edilmesinde ve mesajların iletilmesinde, değer taşıyan sanatçı, bilim insanı gibi aktörlerin yazı ve eserleri ile kültürel belleğin aktarımına yön verildiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uygur Türkleri, Göç Basını, Habercilik, Basılı Kültür, İttifak gazetesi.

REPRESENTATION OF MIGRATION: THE CASE OF UYGHUR NEWSPAPER "İTTİPAQ" IN KYRGYZSTAN

ABSTRACT

The media has an active role in shaping public opinion and cultural policies on migration. The recognition of Uyghur culture as immigrants, the way they present themselves, and the continuity of their identity is embodied through the newspaper "İttipaq" (1994-1997, 2001- ~), one of the institutionalized press and media activities in Kyrgyzstan. This independent and national newspaper is published by the Uyghur People's Association at the Assembly of Peoples in Kyrgyzstan. It covers a wide range of topics, from the daily life of Uyghurs to economic dynamics, cultural policies, and language preservation. The paper aims to highlight relationships and interactions connected to various levels of social organization, including the cultural environment, and ideological and political movements. This study aims to identify the multidimensional effects of the phenomenon of migration and immigration within this verbal texture from news texts and to analyze its place in culture. In the newspaper, it is one of the phenomena that values, belongings, tradition culture, and identity are brought to the forefront in the social-cultural framework, which is one of the dimensions of migration, and these are rendered functional from the perspective of ensuring intergenerational transmission and awareness. From this perspective, the newspaper is important in serving and guiding the grounding, maintenance, and preservation of migrant community/group belonging, culture, and identity. In this article,

Araştırma Makalesi

Makale Gönderim Tarihi: 11.11.2025

Yayına Kabul Tarihi: 25.06.2026

* Bu makale, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından 12-13 Kasım 2024 tarihleri arasında düzenlenen X. Milletlerarası Türkoloji Kongresi'nde sunulan sözlü bildiriden genişletilerek üretilmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, NEVŞEHİR, ORCID ID: 0000-0003-1030-246X, E-posta: ebru.kilic@db@gmail.com

documentation analysis, one of the research methods and techniques frequently used in social sciences, was carried out from a folkloric perspective. The article examines activities aimed at making the historical, identity, and cultural aspects of migration visible locally through the "Ittipaq" initiative, within the context of functionality and the concept of "migrant journalism." As a result of the study, it was revealed that the representation of migration in the cultural context was created within the context of language, tangible and intangible cultural heritage, and traditional culture; elements with canonized established features that characterize the Uyghur traditional society were emphasized. In addition, it has been observed that in the expression of culture and the transmission of messages, the views and works of important figures such as artists and scientists who have value in Uyghur historical and cultural life are included and the transmission of cultural memory is directed.

Keywords: Uyghur Turks, Migration Press, Journalism, Printed Culture, Ittifak newspaper.

Giriş

Göç, tarih boyunca sosyokültürel yapıda ve insan yaşamında köklü değişimlere neden olan bir olgudur. Göçmenlerin yeni coğrafyaya ve kültürel çevreye adaptasyon süreçleri, politik sorunları gündeme getirme, duygusal tepkileri yansıtırma çabaları, dil değişimleri ve kullanımları, kimlik inşa etme, kültürel sürekliliği sağlama gibi hususlar medya tanıklığı ile görünür kılınmaktadır. Bu bağlamsal perspektifte medya, kamuoyunu ve göçe yönelik kültürel politikaları şekillendirmede etkin bir role sahiptir. Dolayısıyla medya organları, sosyal gerçekliği yansıtırma niteliklerine koşut kültürlerin kendilerini gösterme biçimlerinin somutlaştırıldığı alanlardır.

Göçmen toplum tarafından yayımlanan süreli yayımlardan gazeteler, yaygın olarak toplumsal bilinç, kimlik oluşturma ve kültürel belleği koruma gibi açılardan işlevsellik odaklarına veya göçmenlerle ilişkisellik düzleminin egemenliği altında rehberlik hizmetine dönüşür. Genel olarak gazetelerin de kamuoyunu ve göçe yönelik sosyal, kültürel ve siyasi politikaları şekillendirmedeki rolü, göçmen kimliğinin inşası ve medyatik temsil, dijital platform ve göçmen medyası gibi çok boyutlu çerçevelerde araştırmalar literatürde dikkat çeker. Bu türden araştırmaların büyük bir kısmı ise göç ve göçmenliğe ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri, ev sahibi ülkede yaşanan uyumsuzluk gibi olumsuzluklar odağındadır. Yine bir diğer genel eğilim göç ile kimlik inşası odaklı yaklaşımlar olup bu durum gazete basımıyla olduğu gibi her türlü folklorik unsurların icrasıyla da ilişkilidir. Kısaca göç ve göçmen kültürünün araştırılmasında haber verileri, çeşitli disiplin ve yöntem-yaklaşımlar bağlamında analiz edilmektedir.

Göçün kültür ve kimlik ile ilişkiselliğini vurgulayan Lain Chambers, göç manzaraları hususunda yazmanın (ve okumanın), sadece gerçeğin dublörü olmayı ve gerçeği yeniden dillendirmeyi hedefleyen bir proje olmadığını; gerçeği sürdürme, bozma ve yeniden işleme girişimi olduğunu ifade eder (1994, s. 20). Bu itibarla göçmen grup tarafından çıkartılan gazeteler de yalnızca göçmenlerin yaşadığı zorlukları belgeleyen bir araç değil, aynı zamanda göç deneyimini kültürel ve kimliksel düzeyde yeniden inşa eden, yeni aidiyet alanları ve anlatılar yaratan bir mecra işlevi görür.

Göç eden bireylerin ve toplumların kendi kimliklerini inşa etme, kültürel belleklerini sürdürme, değerlerini tanıtırma, gündelik ve siyasal olay ve durumları bildirme ortamı gazeteler; üretildikleri, algıladıkları ve yorumlandıkları çevrede ve kuşaklararasılık bağlamında kültürleri tanıtırma ve aktarma girişimlerini destekleyen, göç ettikleri yerde yerli halkla etkileşim kurmalarına yardımcı olan önemli medya araçlarıdır. Öte taraftan gazeteler, folklor araştırmalarında da dönemsel süreçleri takip etmede ve analiz etmede dikkate değer kaynaklardır. Süreli basın-yayın faaliyetleri kapsamında gazeteler; Özkul Çobanoğlu'nun belirttiği üzere pratik bir halkbilimcinin sahip olması gereken "yazılı-basılı kaynakları kullanma teknikleri" kullanma (2016, s. 32) bakımından son derece önem taşır.

Gazetecilik faaliyetlerinin uygarlığın yeni bir çağa evrilmesini sağlaması, toplumun sosyo-ekonomik sistemini ve kültürel yapısını etkilemesi, insanlık tarihine yön vermesi gibi bir-biriyle bağlantılı işlevler dizisi sağlaması açısından toplumsal yaşamda belirgin duruma geldiği açıktır. Kitle iletişim çağında medyanın toplum ve kurumlar arasındaki etkileşimi ise sosyal, kültürel, ekonomik ve politik çok yönlü ve disiplinli bir yapıya sahiptir. Gazeteler; halk kültürünün korunması ve geliştirilmesi açısından toplumsal hareketlere öncülük eden, yeni bakış açıları kazandıran ve destek veren yayın organları olması bakımından güçlü etkiye sahiptir.

Uygur Türklerinin tarihsel süreçte ve yakın dönemlerde Çin Halk Cumhuriyeti'nin Uygur halkına uyguladığı politikalar başta olmak üzere istihdam, eğitim, evlilik gibi çeşitli göçmenlik kategorileri altında farklı ülkelere göç ettikleri bilinir. Söz konusu göç hareketleri yoğun olarak 1933-1964 yılları arasında yapılmış olup (Begtimur, 2021, s. 16) bilhassa da Türk dünyasının Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan (bk. Clark ve Kamalov, 2017), Türkiye (bk. Özkan, 2014; Balcı, 2021) gibi farklı sınırlarına gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Uygurların göç ettikleri ülkelerden biri sınır ülkelerinden olan Kırgızistan Cumhuriyeti'dir. 2022 yılı Kırgız Cumhuriyeti Ulusal İstatistik Komitesi verilerine göre (URL-1) Kırgızistan'daki Uygur nüfusu 61.033 olarak sunulmuştur. Erkin Emet'in aktardığı üzere Kırgızistan'ı kapsayan Yedi-su Grubu kendi millî kimlik, örf-adet, edebiyat ve sanatını korumaktadır (2018, s. 19). Kırgızistan'daki Uygurların coğrafi ve kültürel olarak Kırgız halkı ile yakınlık gösterdiği için dil, kültür, tarihlerini aktarmakoruma bağlamında daha ayırt edici bir stratejiye ve güçlü motivasyonel zemine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu durum bilhassa Uygurların göçle ev sahibi ülke Kırgızistan'da kültürel, siyasi, dinî kimliklerini ifade etmede barışçıl ve uyumlu birliktelik sağlayabildikleri ortam "İttipaq" gazetesi örnekleminde de dikkat çeker.

Kırgızistan'daki Halklar Asamblesi bünyesindeki Uygur Halk Derneği tarafından basılan "İttipaq" (İttifak) gazetesi bağımsız ve millî bir niteliğe sahip olup Uygurların gündelik yaşamlarından ekonomik dinamiklerine, kültürel politikalarından dilin korunmasına değin geniş bir skalada içeriğe sahiptir. Gazetenin hacmi ve çok yönlü tematik yapısından dolayı gazete sadece haber kaynağı olmayıp aynı zamanda göçmen topluluğunun kimlik inşası, kültürel aktarımı ve aidiyet duyguları odağında halkbilimsel çözümlemelere elverişli zengin bir inceleme alanı sunar. Bu çalışma kapsamında tarihsel sürekliliğe sahip Uygur yazılı basınından İttipaq gazetesi incelenirken gazetenin yayın özellikleri ve kültürel bellek mekânı olarak *göçmen gazeteciliği* üzerinde durulmuş, sonrasında göçmen topluluğunu yansıtan hususlar aktarılmış, örneklerden hareketle çalışmanın hacmi düşünülerek tespit ve analizler ortaya koyulmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden dokümantasyon analizi gerçekleştirilerek söylemsel temsiller ve görüngüler üzerinden göç eden bir topluluğun hedeflediği kitleye yönelik gazete içeriklerinin nasıl oluşturulduğu ve sunulduğu halkbilimsel bakış açısıyla incelenmiştir. Bu kapsamda söz konusu gazetenin yayın özellikleri, gazetede göçün temsil alanları esas alınarak çözümlenmiştir. Makalede göç eden toplumun medyayı kullanımı, medya ile kültür ve kimlik inşa etme süreçleri, göçün medyadaki temsiliinin içeriği ve yapısı; bütüncül, tanımlayıcı ve çıkarımsal olarak değerlendirilmiştir. Aynı perspektiften yola çıkarak gazetenin içeriğinde göç olgusunun nasıl ele alındığı, genel olarak işlenen temalar ile göç kültürünün nasıl yansıtıldığı, kültür ve kimlik inşası açısından belirginliği ortaya koyulmuştur. Dolayısıyla gazete işlenen temalar ve görüngüler çerçevesinde göç toplumunda medyanın kimlik ve kültür işaretleyicisi ve temsili olarak yorumlanmıştır. Buna göre medyada çerçevelenen yapı, görüngü ve eylemi tespit etmenin işlevsel yolu daha aydınlatıcı hale getirilmiştir. Göç toplumuna ait bir gazetenin bir diğer ifadeyle göçmen gazeteciliğinin bir kültürel süreklilik ve kimlik inşası olarak görülmesi yönünden iki

ana çerçevenin belirginliği ön plana çıkmıştır. Öte yandan somut ve somut olmayan kültürel miras unsurlarının disiplinlerarası bir halkbilimsel perspektifle araştırılmasında kitle iletişim araçlarına odaklanmak bütüncül bir bakış açısı sunmak adına önem arz etmektedir. Dolayısıyla gazetelerin bilgi verme, kamuoyu oluşturma, tanıtım ve icra faaliyetlerini sunma gibi çok yönlü işlevleri göz önüne alındığında; İttipaq gazetesinin göçmen toplum bağlamında Uygur halk kültürünü ve tarihini araştırmaya, önemli şahsiyetler ile eserleri tanıtmaya, somut ve somut olmayan kültürel mirası görünür kılmaya odaklandığı görülmektedir.

İttipaq Gazetesinin Yayın Özellikleri

Uygur basın tarihinin gelişim çizgisinde mühim bir yer tutan Uygurların Kırgızistan'da kurumsallaşmış yayın organlarından "İttipaq" (İttifak) gazetesi, Kırgızistan'daki Halklar Asamblesi bünyesindeki Uygur Halk Derneği tarafından çıkarılmaktadır. İlk yayın dönemini 1994-1997 yılları arasında tamamlayan gazete, yerini 1997-2000 yılları arasında "Vicdan Avazi" adlı gazeteye bırakmıştır. 2001 yılı itibarıyla tekrar aktif hâle getirilen İttipaq, günümüzde de ulusal basın organı kimliğini kesintisiz bir biçimde sürdürmektedir. 30 yılı aşkın bir süredir fiziksel olarak dağıtımı ve satışı yapılan gazete, günümüzde aylık olarak yayımlanmakta olup 2026 (Mayıs) itibarıyla 943. sayısına ulaşmıştır.

Gazetenin Baş Editörü Ekbercan Baudunov, Genel Yayın Yönetmeni Zumrat Hakim Ruziyeva olup Muzepparhan Kurban ve Rakhimjan Khapizov, Muhemmetcan Yasin gibi haber yazarı olarak da devamlılık arz eden kadrosunun olduğu görülür. Kadrolu yazarların yanı sıra farklı alanlardaki uzmanlara ve amatör ruha sahip serbest yazarlara yer verilmesi; yayın içeriğine kurumsal süreklilik ve farklı bakış açılarının getirdiği çeşitlilikle zenginlik kazandırmaktadır. Gazetenin kurucusu Kırgız Cumhuriyeti Uygur "İttipaq" Halk Derneği, sahibi ise İttipaq Cemiyeti'dir. Gazetenin yapısına bakıldığında teknik özellikler bakımından sayfa sayısının hacmi dört (4) ile başlayıp değişkenlik göstererek sürdürülmüştür fakat günümüzde on altı (16) sayfa olarak yayınlanmaktadır. Ayrıca gazete, kamusal-siyasi türde bir içeriğe sahiptir.

Gazetenin dili iki bakımdan dikkat çekmektedir: Bunlardan ilki göçmen toplumu olarak Uygurcanın korunması ve ikinci ise içinde bulundukları ev sahibi ülkenin toplumsal yapısına bağlı olarak olarak Kırgızca ve Rusçanın kullanılmasıdır. Kuşkusuz gazetenin Uygurca, Kırgızca ve Rusça dillerinde kaleme alınması; sesini daha fazla duyurma, ev sahibi ülke ile iletişime-etkileşime açık bir yaklaşım sergileme, kültürel uzlaşım sağlama vb. işlev ve rollerle göç toplumu temsil edilmektedir. Özellikle gazetede farklı yazı dili kullanımının sunulması, yazarların dil becerisi veya yeterlilik düzeyleri ile belirlenmiş olduğu söylenebilir. Bu durum okurların sahip olduğu dil becerileri üzerinde ve haberleri takip etme süreçlerinde de belirleyici bir rol oynadığı muhakkaktır. Öte yandan sosyal, kültürel, politik alanlarda önem teşkil eden gelişme veya olaylara bilhassa birden fazla dilde yer verilmesi, haber değerini ön plana çıkarma çabasıyla yakından ilişkilidir. Gazete geleneksel basılı medya olarak haber ve fikir yazılarının yanı sıra taziye, radyo programı duyurusu, tebrik, spor köşesi, hatırlama, hikâye, çocuk sayfası, köşe yazısı, seminer, sağlık gibi kategorilerde ana başlıklara sahiptir.

Görsel 1: İttipaq'ın birinci sayının ilk sayfası (1994)

Göçmen gazetesi olarak İttipaq gazetesinin yayın politikası, göçmen Uygurların ana vatanlarından uzak coğrafyalarda varlıklarını sürdürürken dilsel, tarihsel, kültürel kimliklerini ve belleklerini korumak; aidiyet duygusunu güçlendirmek ve bunları gelecek kuşaklara aktarmak odağındadır. Bu özgül doğası kapsamında ana dili kullanımını sürdürme ve yaygınlaştırma; topluluğun değerlerini, geleneklerini, sözlü kültürünü ve folklorik unsurlarını yaşatma çabası vardır. Temel olarak haber vermenin yanı sıra Uygurların yaşadıkları ülkedeki yaşamla ilgili bilgiler sunma, Uygurlar ve ev sahibi halk arasında toplumsal bağ kurma, dayanışma sağlama, dil birliğini sürdürerek ve ev sahibi topluma yönelik içeriklere yer vererek kültürel etkileşime ve uyum politikalarına katkı sağlamak bakımından görev ve misyon edindiği bir yayın organıdır.

Kırgızistan'daki Uygurlarla ilgili gelişmeler, gazete içeriğinin ana eksenini oluşturmaktadır. Uygurların gündelik yaşamlarından ekonomik dinamiklerine, kültürel politikalarından dilin korunmasına değin kapsamlı bir içeriğe sahiptir. Gazetenin baş sayfalarında yaygın olarak dil, tarih, edebiyat ve kültür, doğa konulu makaleler yer almaktadır. Takip eden sayfalarda Uygur toplumunda öne çıkan sanatçı, aktör, ressam, şair ve yazarlara yer verilerek bu isimlerin başarıları, düşünceleri, sanat alayışları tanıtılır. Diğer taraftan Doğu Türkistan'da yaşamını sürdüren ve farklı ülkelere göç etmiş Uygurlar hakkındaki uluslararası basında, dijital haber platformlarında yer alan önemli yazı ve haberlere yer verilir. Gazete, siyasi açıdan ise Çin'in Uygurlara yönelik uyguladığı politikaları eleştiren bir basın organıdır. Gazetede eleştiri yazıları da büyük oranda bu yöndedir.

Kırgızistan'a göç etmiş Uygurlar odağında çıkartılan İttipaq; göçmenler tarafından yayımlanan gazetelerde yaygın olarak görüldüğü gibi göç eden kuşağın kültürel belleğini koruma ve genç kuşaklara aktarmada önemli rehber işleve sahiptir. Bu çerçevede gazete, göçmen olarak gündelik hayatta karşılaştıkları zorlukları, kültürel çatışmaları ve entegrasyon süreçlerini belgeleyerek onların kendilerini ifade etmelerine olanak tanır. Geçmişin ve bugünün tanıklığını yapan göçmen gazeteciliğinin bir örneği olan İttipaq gazetesini bir iletişim aracı ve genç kuşaklar için kimlik haritası şeklinde değerlendirebilmek mümkündür.

Uygurların göçmen topluluk olarak gazeteyi bir bellek aracı ve mekanı olarak kullanmaları; kendi geleneklerini, dillerini ve değerlerini koruma amaçlı eğilim gözettikleri anlaşılır ki

bu kültürel sürekliliği, kimliği inşa etme işlevi sağlamada önemli bir role sahiptir. Bir başka söylemle gazete, Uygurların sesi olmanın ötesinde, kültürel mirasın aktarımı ve entegrasyon süreçlerinde de etkin bir araç olarak değerlendirmek mümkündür. Bu makalede, göçün İttipaq gazetesi aracılığıyla nasıl temsil edildiğini, bunun göçmenler üzerindeki etkisi ve kültürel belleği, kimliği nasıl şekillendirdiği halkbilimsel bir perspektifle ele alınır.

Gazetenin ilk üç sayısının yazıları Arap harfli Uygur alfabesiyle elde yazılıp sonra matbaaya gönderilmiştir. Gazetenin ikinci sayısından itibaren Uygur meselesini, tarihini, medeniyetini, Rusça okuyan Rus dilli Uygur gençlerine ve özellikle başka soydaş halklara tanıtmak ve anlatmak için yazılmıştır ("İttipaq", 2024, 02, s. 2; "İttipaq", 2024, 03, s. 7). 1996 yılı 22 Mart tarihinde Adalet Bakanlığı, gazetenin Uygur bağımsızlığını savunmaya devam etmesi ve Çin'e karşı yazılar yayınlaması ve bunun da Çin-Kırgız ilişkilerini olumsuz etkilediği gerekçesiyle gazetenin ve derneğin faaliyetlerini üç ay durdurmuştur. 1996 yılı ağustos ayından itibaren Kırgızistan Uygurları "İttipaq" cemiyetinin organı değil, yazı işleri kadrosu tarafından bağımsız kurulan gazete olarak yeniden yayın hayatına başlamıştır. Daha sonra 1997-2000 yılları arasında gazetenin adı "Vicdanın Sesi" olarak değiştirilmiştir. *Vicdan Avazi*, 2001-2008 yılları arasında ise yayın stratejisini değiştirerek özel bir mecra statüsünde varlığını sürdürmüştür. Diğer taraftan, ilk dönemi 1994-1997 yıllarını kapsayan *İttipaq* gazetesi, 2001 yılı itibarıyla "İttifak" derneğinin resmî gazetesi olarak yayın hayatına yeniden dönmüş olup günümüzde de basın-yayın faaliyetlerini kesintisiz ve dinamik bir biçimde devam ettirmektedir ("İttipaq", 2024, 02, s. 2-3; "İttipaq", 2024, 03, s.11).

İttipaq gazetesinin yayın hayatına başlamasının 2024 yılında 30. Yıl olması itibarıyla Tilivaldi (2024a), bunun önemini Kırgızistan'daki Uygurlar için gazetenin manevî bir hazine ve Uygur kültürünün gelişmesinin, Kırgız-Uygur halkının dostluğunun ispatı ve sembolü olarak nitelendirir (s. 4). Ayrıca İttipaq gazetesinin kuruluş tarihi üzerine gazetenin ilk başyazarı Muzeppercan Qurban ile yayıncısı Ekbercan Baudunov arasında yapılan söyleşiye de yer verilmektedir. İttipaq'ın tarihi öneme sahip olan basın organı olduğu vurgulanır. Görüldüğü üzere yazar kadrosunun gazetenin geçmiş ve günümüzdeki kültürel, tarihi misyonu üzerine yazılar kaleme alması; kurumsal hafızanın canlandırılması ve içeriden birincil tanıklıkların sunulması bakımından önemlidir.

Kültürel Bellek Mekânı Olarak Göçmen Gazeteciliği

Medya organı gazeteler var olduğu çağdan bu yana birey, toplum ve toplumsal olaylar temelinde derinden etki oluşturma yanı sıra kurumlar özelinde de aynı işlevselliğini korur. Tarihsel sürece ve uygulamalara bakıldığında yazılı-basılı kültürün belleğe aktarılan bir kaynak olduğu kabul görür. Bu doğrultuda gazeteler; kültürün dışavurumu ve temsilinde üretildikleri, algılandıkları ve yorumlandıkları katmanlaşmış anlam yapılarıyla bellek mekanlarındandır. Yine bu temel üzerine basılı medya organı gazetelerin ve kültürün simbiyotik ilişkisi vasıtasıyla birlikte gelişim gösterdiği, tarihsel gelişmelere tanıklık ettiği ve kültürel sürekliliği desteklediği süreçte toplumun-kültürün belleğine başvurulur.

Sürelî yayınların bilhassa yerel gazetelerin kültürel unsurları ele alış biçimleriyle kültürel araştırmalara kaynaklık etmesi; aynı zamanda bu yayınların toplumda farkındalık oluşturma işlevinin sosyal kontrol mekanizmasının işleyişine bir katkı niteliğindedir (Akın, 2021, s.535). Bireysel ve toplumsal sonuçları açısından bakıldığında gazeteler; zaman, yer ve toplumsallık temelinde güçlü etkiler yaratmaktadır. Basının ürettiği ve yaydığı iletiler, meydana gelen

durum ve gelişmeler karşısındaki algı biçimlerini doğrudan değiştirmektedir. Öz olarak gazeteler sadece bilgiyi sunma ve iletme görevi üstlenmeyip toplumsal yapıyı şekillendiren ve halkın kültürü sürdürmesine katkı sağlayan bir ortam sağlamaktadır.

Kültürel belleğin oluşumunda ve aktarımında önemli bir rol üstlenen gazeteleri, Cavit Orhan Tütengil'in (1985) ifade ettiği üzere; gazeteleri yayınlayanlar, yayınların özellikleri, gazetelerin savunduğu içtimai-siyasi fikirler, gazetelerin yayınlandıkları ülkeler gibi farklı ölçütler bakımından kategorize etmek mümkündür (s. 9-10). Göçmenler genellikle bireylerden ziyade bir grup olarak tasvir edilmekte ve etnik kökenleri de eylemlerini tanımlamak için bir etiket olarak kullanılmaktadır (Mazzara et. Al., 2020, s. 1). Göç olgusunun ve medya organı olarak gazeteciliğin pek çok tür ve çeşitli alanda yansımalarının olması bu noktada tasnif denemelerini farklılaştırmaktadır. Buradan hareketle genel olarak yazar ve yönetici kadrosunun göçmen bir grup tarafından oluşturulması; gazetenin göç toplumuna ilişkin sorunları izleme, ev sahibi toplumla etkileşim süreçleri kurma, geleneksel unsurları yaşatma, kültürel mirası koruyup sürdürme ve kimlik inşa etme gibi işlevlerini öne çıkarmaktadır. Tüm bu özellikleriyle yayıncılığın *göçmen gazeteciliği* (immigrant journalism) kavramı bağlamında kuramsal bir çerçeve ve çözümleneci bir bakış açısı sunduğu söylenebilir.

Öz olarak kültürel belleğin bir yansıması olarak göçmen gazeteciliği; geleneksel medya pratiklerinin ötesinde, göçmenler tarafından yürütülerek göçmen topluluğunun kendi deneyimlerini aktardığı, kimliklerini inşa ettiği ve ana vatanlarıyla toplumsal, kültürel ve dilsel bağlarını sürdürdüğü, ev sahibi ülke ile kültürel uzlaşımı-etkileşimi yansıttığı bir medya pratiği olarak karşımıza çıkmaktadır. Moses Shumow'un belirttiği üzere göçmen gazeteciliği; kendi toplulukları için kültürel açıdan önem taşıyan haber ve bilgileri sunma işlevini üstlenirken ana vatan ve ev sahibi ülkelerle güçlü bağlar kurulmasını sağlamaktadır. Shumow araştırması sonucunda göçmen gazeteciliğini *oppositional, market-driven/hybrid, and Immigrant/community* (karşıt, Pazar odaklı/melez ve göçmen/topluluk) olmak üzere üç model üzerinden kavramsallaştırır. Bu modellerin gazetecilik uygulamalarını tanımlamada ve göçmen medyasını daha iyi kavramaya ve bilgilendirmeye yardımcı olacağını ileri sürer (2014, s. 1076-1077). Aynı zamanda Shumow, bu modelin ulusötesi göçün doğasında olan bazı karmaşıklıkları ortaya çıkarmaya yardımcı olduğunu ve 21. yüzyıl göçmenlerinin yaşamlarında aracılı iletişimin oynadığı rolü kabul ettiğini ekler (2014, s. 1078). Bu doğrultuda Connie Carøe Christiansen (2004), diasporik medyanın ulusötesi kimlik inşasındaki rolünü vurgularken bu medya formunun entegrasyon ve kültürel aktarım işlevleri sağladığına işaret etmektedir. Christiansen'a göre bazı durumlarda, "vatan kanallarını" izlemek ve ulusötesi sosyal alanları korumak, entegrasyon süreçlerini teşvik edebilir (2004, s. 188). Benzer şekilde, göç toplumuna yönelik bu gazeteyi okumanın da uyum ve kültürel aktarım işlevlerinin yerine getirilmesine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Genel çizgileriyle basın organı gazeteler içeriklerine göre haber gazeteciliği, fikir gazeteciliği, parti gazeteciliği, rejim gazeteciliği şeklinde dört şekilde faaliyettedir. Türlü biçimde içiçe geçen içeriklere sahip olabilen gazeteler ilgi alanlarına göre spor gazeteleri, ekonomi gazeteleri, işçi gazeteleri, mizah gazeteleri, meslek gazeteleri, özel sektör kuruluşlarında yayınlanan tanıtma ve iletişim kurmaya yönelik gazeteler, kamu yayınları (Gezmen, 2019, s. 9-12) şeklinde tasnif edilmektedir. Bu çeşitliliğin yanı sıra kültürel bir bellek alanı olan gazeteler; özgün yapıları gereği birer iletişim kaynağı olma noktasında ortak bir zeminde buluşmaktadır. Göçmen grubu tarafından çıkartılan gazete içerikleri de bu kapsamda haber ve fikir gazeteciliğini içerir.

Yaygın eleştirel bir yaklaşımla nitelendirilen araştırma çizgileri; medya içeriklerini ve etkilerini kültürel ve sembolik çevre, ideolojik güçler, siyasi hareketler ve kurumsal dönüşümler de dahil çeşitli karmaşık ilişkileri vurgulamayı amaçlamaktadır (Shoemaker vd. 2014). Toplumsal bir uygulama olarak medya tüketimi, bireysel tüketiciler arasındaki kültürel-coğrafi yönelimi ortaya koymakla beraber göçmenler ve onların torunları arasında eski ve yeni vatanlar arasında bağlar kuran veya sürdüren sosyal uygulamalarıdır (Christiansen, 2004, s. 186, 188). Bu şekilde sosyal alan olarak göçebe gazeteciliği görülmektedir. Joshua Meyrowitz'e göre medya teknolojileri aracılığıyla iletişim kurmakla kalınmaz, aynı zamanda sosyal çevre de şekillendirilir (Petersen, 2000, s. 10). Bu doğrultuda gazete içerikleri ve söylemleri grupların duygu-düşünceleri, dünya görüşleri, gelenek-görenekleri, sosyal inşasının tezahürü ve aracı olarak kabul görür. Bu olguların daha iyi anlaşılabilmesi için sosyal kimlik, kültürel ve sembolik inşa süreçlerinin, etkileşimlerinin şekillendiği ve inşa edildiği yolların analiz edilmesi gerekmektedir. Özellikle medyanın etkisinin incelenmesinde ve göç olgusunu medyadaki yansıma biçimlerinin belirlenmesinde konunun farklı dilsel ve toplumsal ortamlar ışığında ele alındığı görülmektedir (bk. Keskin, 2023; Demirez, 2025).

Temalar, medyanın göçü anlamlandırma biçimini çerçeveleme şeklinin işaretleridir; buna göre, temsili temaların haritası, medyanın çerçeveleme eylemini ampirik olarak tespit etmenin işlevsel bir yolunu oluşturmaktadır. Genelleştirilmiş temalar temelde yatan anlamsal yapı tarafından temellendirilir ve şekillendirilir. Öz ifadeyle anlamsal bir yapı birkaç temel anlamsal bileşenden oluşan bir küme olarak modellenebilir (Mazzara vd. 2020, s. 4). Göçmen gazeteleri de toplumsal bilinç oluşturma, kamusal belleği aktarma, toplumsal temsiliyetin yansıtılması açısından bir platform olarak değerlendirilebilir. Özgül doğasının bir sonucu olarak göçmen birey ve toplumlar için gazetelerin bir arşiv ve bellek mekânı olmasının yanı sıra toplumsal aidiyetin güçlendirilmesi, dayanışma ağlarının kurulması, kültürel aktarım ve kimlik inşası açısından önemli işlevler üstlenirler.

Kırgızistan Sınırlarında Habercilik: Uygurlar

Göçmen gazetelerinin çıkartılması üzerine yapılan araştırmalar genel olarak gazetelerin yalnızca politika, ekonomi, kültür gibi konularda haber ve bilgileri sunan yayın organı değil göçmenlerin aidiyet duygusu ve kimliği üzerinde etkilerini sürdürmede önemli bir araç olarak işlev gördüklerini ortaya koyar. Göçmen gazetesini şekillendiren içeriklere ve söylemsel göstergelere bakıldığında tarih, kültür, kimlik, vatan/toprak özlemi-sevgisi, ev sahibi ülke ile entegrasyon, diğer ülkelerde bulunan Uygur göçmenleri konu edinen uluslararası haber, duyuru veya türlü gelişmeler büyük ölçüde belirleyici etkiye sahiptir. İttipaq gazetesi, Baudinov'un (2019) ifadesiyle yayın hayatı boyunca genel olarak Uygurların toplumsal, kültürel ve siyasal olaylarını gündeme taşımaktadır (akt. Solpueva vd., 2022, s. 95).

Ev sahibi ülke Kırgızistan ve Kırgız halkına yönelik söylem ve tutumlarda süreklilik arz eden sosyopolitik dinamiklerin, olumlu bakış açısı ve birlik duygu-düşüncesinin varlığı açıkça görülür. Bu doğrultuda gazetede Arap ve Kiril harfli Uygur alfabesinin yanı sıra Kırgızistan'ın resmi dilleri Kırgızca ve Rusçaya başvurulması kültürel etkileşimin dinamik olduğunu gösterir. Bunlarla bağlantılı olarak ev sahibi toplumla uyum, dayanışma ve iş birliğine aracı olmaktadır. Benzer şekilde dayanışma fikrinin göstergesi olarak İttipaq'ın (1994) birinci sayısının ilk sayfasında Kırgız Cumhuriyetinin Başkanı A. Akayev'in kutlama yazısına yer verilmiştir. Akayev'in "İttipaq" gazetesi Kırgızlar ile Uygurların manevî dünyasını zenginleştirip iki kültürün büyüüp gelişmesine önemli katkı sağlayacak diye düşünüyorum." şeklinde sözleri ile Kırgızistan Halk

Asemblesi'nin "Ak Yol- Ak Tilek" (Ak Yol-Ak Dilek) başlığı altında Kırgız ve Uygur halkının dostluğuna ve gazetenin de kültürel etkileşim açısından işlevselliğine vurgu yapılmıştır. Görsel 2'de de görüldüğü üzere İttipaq'ın yayınlanması ev sahibi ülkede dönemin devlet başkanı tarafından övünçle bahsedilmektedir. Yine gazetede "Qırğızistan Uygurları 'İttipaq' Cemi'yetniñ VIII. Qurultéyi" (Baudunov, 2015, s. 1-3), Qırğızistan Xelqi Meclisiniñ (Assambliyasiniñ) 10. Yiğini Ötküzüldi ("Qırğızistan" 2024, İyun', s. 1), 1 Haziran- Dünya Çocuk ("1. İyun" 2024, İyun', s. 3) gibi haberlerin sunumunda Uygurcanın yanı sıra her iki dille veya birine yer verilmesi daha geniş kitleye ulaşma, bir diğer ifadeyle genele hitap eden haberleri sunma eğilimi görülür.

1994 yılından (Sayı 1) 2026 (Sayı 943) yılına kadar gazetenin ilk sayfasının üstünde Arap ve Kiril harfleriyle Uygurca "Vetenni söyüş imanniñ cümlisidindur." (Vatanı sevmek, imanın bütünündendir.) ifadesine yer verildiği dikkat çeker. Böylece göçmen olarak Uygurların ana vatanlarına dair sevgilerini sürdürmelerine ve hafızalarını canlı tutmalarına yardımcı olunur. Bu durum ayrıca toplumsal hafızanın ve kültürel sürekliliğin korunup desteklenmesini sağlama açısından önemli bir rol oynar. Ayrıca göç eden toplum için gazetenin bellek aracı olarak kullanımına işaret eder. Söz konusu sözün üstünde yer alan Uygur Türklerinin bayrağını simgeleyen mavi renkli ay-yıldız işlenmesiyle göç toplumlarında ve kültüründe sıkça kullanılan ulus, bayrak ve vatan birlikteliğine de vurgu yapılır.

Görsel 2: Gazetenin kapak sayfalarından görüntü (Tilivaldi, 2024b, s. 4).

Göçmen gazetesinde haberlerin ele alınışında yapısal dönüşümlerle ilişkili olarak kültürel sürekliliği, kimliği ve kültürel değerleri koruma çabasıyla Uygurların tarihi, edebiyatı, önemli şahsiyetleri, tören-kutlamaları, kültürel ve folklorik değerleri, düzenlenen kursların duyurusu (Uygurca, Uygur dansları vb.) bakımından içerikler paylaşılmaktadır. Yine ulusal ve uluslararası sahada Uygurlar üzerine yapılan kültürel, ekonomik, politik haberler ve yapılmış bilimsel çalışmalar gazetenin çok yönlülüğüne işaret etmektedir. Bu noktada göç etmiş toplum olarak Uygurların yeni topluma uyum sağlamaya çalışırken göçmen gazetesi İttipaq vasıtasıyla kendi kimliklerini ve kültürel değerlerini koruma, kültürel miraslarını aktarma, dillerini koruma, geleneklerini yaşatma, genç kuşağın aidiyet duygusunu güçlendirme çabası belirgindir. Örneğin "Ana Tili Boyıçe Oquş Musabikisi Bolup Ötüş" (Ana Dili Boyunca Okuma Müsabakası Oldu); (Feruze, 2024, s. 2) "Şahadetnamılar tapşuruldi" (Sertifikalar Verildi) (Rozi, 2024, s. 3) haber yazısında Uygurca kurs sonucu tören düzenleyerek belge verilmesi kültürel sürekliliği sağlamaya dönük pratiktir.

Uygurların sosyo-kültürel hayatında önem teşkil eden törenler arasında müzik, dans, sözlü sanat, oyun, yeme-içme ve toplumsal düzeni-kuralları kapsayıcı çok boyutlu ve işlevli meşrepler bulunup halk arasında “Meşrep görmemiş er er değildir.”, “halk sanatı- halk zihniyeti” gibi kanonlaşmış söylemler de bunların güçlü etkisine dayanır (Öger, 2013, s. 157-183; Gönel Sönmez, 2024). Toplumsal ölçekte birtakım sonuçları olan meşreplere gazetede de sıklıkla yer verilmesi, işlevselliği sürdürmekle yakından ilintilidir. Bu doğrultuda gazetede “Qırğızistan Cumhuriyetlik Uyğur Meşripi Ötküzildi” (Kırgızistan Cumhuriyeti Uyğur Meşrebi Düzenlendi) (Baudun, 2015, s. 2-3) “Qırğızistan Cumhuriyetlik İttipaq” Meşripi Ötküzildi” (Kırgızistan Cumhuriyeti “İttifak” Meşrebi Düzenlendi) (Baudunov, 2025, s. 8-9) vb. türde sunulan etkinliklerin yanı sıra “Meşrep Bu Ömlük Hem Birlik” (Meşrep, Bütünlük ve Birliktir) fikir yazıları yer alır.

Benzer şekilde Uyğur kültürünün dışavurumunda ve temsilde müzik üzerine “Уйгурский Музыкальный Коммунистас На Иссык-Куле Иссык-Көлдө Уйғур Музикиси” (Issık Göl’de Uyğur Müzik Toplulukları: Issık Göl’deki Uyğur Müzisyenler) (Şakirov, 2025, s. 6); giyim-kuşam kültürü üzerine “Doppa” (2025, May, s. 10) gibi yazılarda dikkat çekilir. Tüm bunlar göç odağında kültür ve kimlikle özdeşleşerek çerçeveyi oluşturan temel belirleyicilerdendir.

Dil özgül doğasının sonucu olarak toplumsal aidiyeti pekiştirici, kimlik taşıyıcı, kültürel sürekliliğin sembolü bir unsur olarak karşımıza çıkar. Uygulamalı bir eğitim girişimi olarak özellikle gazetede genç kuşaklara dilin öğretilmesi amacıyla açılan Uygurca kurslarının duyurulması, kurs sonu sertifika verilmesi ve düzenlenen kutlamalar yoluyla bu süreç görünür kılınmıştır. Söz konusu girişimler, Uyğur toplumu için dilin bir iletişim aracı olmasının ötesinde anlamlar taşıdığını göstermektedir. Bu bağlamda bahsi geçen kursların açılmasını, topluluğun var olma ve kimlik mücadelesinin mihim bir ögesi olarak değerlendirebilmek mümkündür. Gazete haberlerinde yer bulan dil kursları, kimliğin kurumsal ve toplumsal düzlemde temsilcisi ve taşıyıcısı olmasına imkân sağlamaktadır. Yine benzer şekilde pratik ve ritmik bir özelliğe sahip Uyğur danslarına ilişki kursların da haber olarak duyurulması sanatın bir parçası olarak açıkça görünmektedir.

Gazetede işlenen bir diğer konu çerçevesi; ev sahibi olan Kırgızların sosyo-kültürel, ekonomik ve politik yaşamında önem teşkil eden güncel olay ve gelişmelere ilişkin haberlerin aktarılmasıdır. Bu durum her iki toplum için kültürel etkileşimin yaratılmasına olanak tanır. Örneğin “Kırgızistan Bilim İnsanları” bölümü altında “U Doxturlar Ailisidin Çıqqan” (O, Tıpcı Bir Aileden Çıkmış) (Baudunov, 2024, s. 11) başlıklı haberinin Uyğurca ve Rusça; “Qırğızistan Cumhuriyetiniñ Müsteqillik Küni Tebrikleyemiz!” (Kırgızistan Cumhuriyetinin Bağımsızlık Gününü Kutluyoruz) (Békiti, 2022, s. 1); “Kırgızistan Halk Meclisinin (Asamblesinin) 10. Toplantısı Düzenlendi” (İttipak, 2024-6, 920, s.1), Noruz Bayrimi Bilen Tebrikleyimiz! (Neruz Bayramını Kutluyoruz!) (Noruz, 2024, s. 1), “Muhammed Abdullayev’niñ Altun Medali” (Muhammed Abdullayev’in Altın Madalyası) (İttipaq Cemiyiti, İttipaq, 2025, s. 1) başlıklı haberlerin Rusça, Kırgızca ve Uyğurca yazılması vb. kültürel ve toplumsal bağlamda katmanlaşmış anlam yapılarını yansıtır. Gazetenin genel politikası olarak da Uygurların göç ettikleri toprakta Kırgızlarla barışçıl oldukları ve aidiyet duygusu kazandıkları belirgindir. Öz olarak İttipaq gazetesinde Uyğur halkının ev sahibi toplumla olan kültürel etkileşimini ve bağlarını yansıtan yazılara geniş yer verilmektedir.

Göçmenlerin yeni ülkede yetkin olma deneyimleri, mesleki kimliklerini koruyabilmeleri ile bağlantılıdır (Akhtar, 2021, s. 22). Bu süreçte Uygurların göç ettikleri coğrafi koşulların, gelenek-göreneklerin Kırgızistan ile benzerlik göstermesi, Kırgızistan'ın ev sahibi olarak olumlu göçmen politikası ile karşılaşması ve sosyopolitik dinamikleri inşa etmesi söz konusudur. Bu süreçte süregelen biçimiyle göçmen olarak Uygurların mesleki kimliklerini sürdürebildikleri; çiftçilik, ticaret gibi Uygur kimliği ile özdeşleştirilen mesleklere ve ekonomik sistemlerine dair gelişmelerin haber yazısı olarak paylaşımı dikkat çeker.

Gazetede göç toplumunun söylemlerini çerçeveleyen içerikler, dikkate değer ölçüde kültürel mirası korumaya ve sürdürmeye dayanmaktadır. Bu anlamsal yapıların vatan/toprak ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bilhassa Uygurların başta siyasi olmak üzere çeşitli sebeple göç ettiklerinden ülkelerine olan özlem vurgusu ön plandadır. Öte taraftan Stewart'ın (1988, s. 227, 238) ifade ettiği üzere sürgün gibi göç döneminin de bir özelliği olarak belirginleşen nostalji, kültürel bir pratik ve temsil biçimi olarak yansımaktadır.

Göçmen yeni bir topluma adapte olurken kültürel kimliklerini kaybetme riskine karşılık yaygın olarak göçmen gazeteleri aracılığıyla kültürel mirasın korunması ve aktarımı eğilimine sahiptir. İttipaq gazetesi, diğer göçmen gazetelerine benzer kendi halkına ve ev sahibi halka hitap ederek kültürel çeşitliliği ve kültürel etkileşimi teşvik eder. Bu durum özellikle gazetede bilim, güzel sanatlar, halk kültürü gibi unsurların tanıtılmasında kendini gösterir. Bu kapsamda İttipaq gazetesinin kültürel kimlik temsilinde rolünü inceleyen Solpueva ve Yoğurtçu, haberlerin önemi ve bunların toplumsal dönemlere dağılımı, haberlerde kimlik sembolleri, aktörler ve görseller bağlamında toprak/vatan, tarih, aile, devlet, bayrak, dil, şiirler, inanç, bayramlar, geleneksel müzik ve enstrümanlar, geleneksel giyimler, Uygur mutfağı, mavi renk ve çiçekler olduğunu istatistiksel olarak ortaya koyar (2022, s. 96, 100).

Tarihsel sürekliliğe sahip İttipaq'ın haber üretim pratikleri, iletişim teknolojisindeki gelişmeler bakımından incelendiğinde; Uygurlar özelinde oluşturulmuş internet gazeteciliğinde kullanılan haber kaynaklarının takibi ve bunların paylaşımı küresel etkileşim-iletişim açısından güçlü etki oluşturmuştur. Böylece ulusal, bölgesel ve küresel ölçekte içerikler sunduğu belirgin olarak görünmektedir. Yukarıda işaret edildiği gibi Kazakistan, Türkiye, İngiltere gibi çeşitli ülkelerde göçmen Uygur medya platformlarından paylaşımlar yapılmaktadır. Yine alanında uzman veya akademik bir yaklaşımdan uzak çeşitli meslek kollarından kişilerin amatör bir ruhla serbest yazarların farklı ülkelere yazılarını kaleme aldıkları dikkat çekmektedir. Bu belirgin göstergeler gazetenin yerelden ulusa ve evrensele dayalı işbirlikçi girişimlerini ortaya koyar. Bu girişim gazetenin politik, ekonomik, kültürel içerikler gibi çeşitli alanlara dair paylaşımlara açık hale getirir. Kuşkusuz tüm bunlar uluslararası ortamda haber alımını ve gönderimini sağlayan teknolojinin iletişime etkisini kanıtlar.

Gazete içeriğinde medya ve dijitalleşmenin etkisini açıkça görmek mümkündür. İnternét Xeverliri "İnternet Haberleri"; "Téleviziye Xeverliri (Televizyon Haberleri) bölümü altında bilhassa farklı ülkelere göç etmiş Uygurlar ve diğer ülkelere Uygurları konu edinen bilimsel çalışmaların, yayınların, kültürün, tarihin, geleneklerin tanıtımı; politik gelişmeler, yapılan toplantı/görüşmeler vb. doppelife.com, www.akademiye.org, Türkistan Tayms-İstanbul, <https://turkistanpress.com>, DUK. TV vb. dijital platformlardan ve çeşitli yayın organlarından alıntılanarak paylaşılması bu yönde atılmış bir adımdır. Ayrıca Kırgızistan'daki Uygurlar tarafından yayınlanan Özgür Asya Radyosu Haberleri (Erkin Asiyé' Radiosi Xeverliri) ana başlığı

altından haberlere tanık olunmaktadır. Bu doğrultuda sürdürülen etkileşimler; aidiyet duygusu, birlik-bütünlük bilinci, iletişim ağının devamlılığı gibi unsurların gazete aracılığıyla sağlandığını kanıtlar. İttıpaq gazetesi kurulduğu 1994 yılından itibaren Uygurların sosyal, kültürel, politik ve ekonomik yapısına tanıklık eden basın organlarından biri olup Uygur kimliğinin, kültürel belleğinin oluşturulmasında ve benimsetilmesinde yadsınamaz bir önemi bulunmaktadır. Gazetenin bu anlamda Uygurların bireysel, toplumsal, kurumsal yapısı ile gelişim tarihinin fotoğrafını belirgin bir şekilde yansıttığı görülmüştür.

Türk kültür tarihinde Uygurların yerleşik yaşama geçmeleri, şehirleşme kültürünün ve mimari anlayışın biçimlenmesinde belirleyici olmuştur. Bu duruma belirgin olarak mimarlık sanatları (Mehsut, 1999), geleneksel su yönetim sistemi karızlar (Kılıç, 2023) belirgin bir örnek olarak sunulabilir. İttıpaq gazetesinde yer alan "Orta Çağ'da Uygurların Anıtsal Mimarisi" (Xapizov, 2015, s. 8-9) başlıklı haber de göçmen medyasının salt enformatif işlevini aşan çok katmanlı yapısını somutlaştırmaktadır. Söz konusu haber, kültürel ve tarihsel konuların kamuoyuna taşınmasında doğrudan habercilik işlevinin nasıl kullanıldığını göstermektedir. Bu tür içerikler, geçmişe ait mimari mirası güncel söylem içine dâhil ederek bilgi aktarımını sağlamış ve konunun görünürlüğünü artırmıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere gazetede göç toplumunun söylemlerini çerçeveleyen içerikler, dikkate değer ölçüde kültürel mirası ve kimliği sürdürmeye dayanmaktadır. Bu anlamsal yapıların vatan/toprak ve bayrak ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bilhassa Uygurların başta politik olmak üzere çeşitli sebeplerle göç ettikleri ülkelere olan özlem vurgusu ön plandadır. Bu durum Edward Said'in (2013) [1999] yersiz yurtsuz kimliğe sahip olma düşüncesiyle örtüşerek fiziksel mekândan koparılmış toplulukların bellek üzerinden vatan inşasını örnekler. Gazetede sıklıkla işlenen Uygur kültürüne ait semboller, ritüeller ve tarihsel anlatılar, Benedict Anderson'un "hayali cemaat" kuramında vurguladığı gibi, diasporik kimliğin yeniden üretilmesinde kritik rol oynamaktadır. Özellikle mimari miras üzerinden kurulan bu bağ, somut kültürel öğelerin soyut aidiyet duygusuna dönüştürülmesi sürecini yansıtmaktadır. Ayrıca, gazetede içeriklerde görülen zamansal katmanlaşma -geçmiş, şimdi ve gelecek arasında kurulan diyalektik ilişki- diasporik varoluşun temel dinamiklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda İttıpaq, yalnızca mevcut durumu aktaran bir mecra değil, aynı zamanda kolektif belleğin muhafazası ve geleceğe taşınması için stratejik bir platform işlevi görmektedir.

Gazetenin bölümlerinden birini Uygurların meşhur şahsiyetleri/aktörleri oluşturmaktadır. Bilhassa edebiyat, felsefe, bilim, sanat, siyaset ve eğitim gibi pek çok alanda öncü rol oynamış isimler yer almaktadır. Örneğin Kaşgarlı Mahmut, Ali Şîr Nevaî, Lütpulla Muttelip, Muhemmet Emin Buğra, Nasir Hesin, Mirzalim Exmet oğlu Talipov gibi şahsiyetler; eserleri, faaliyetleri ve düşünceleriyle halkın yaşamında ve dünya görüşünde derin izler bırakmışlardır. Bunlar aynı zamanda ilişkisel düzende Uygur ve Kırgız kültür, edebiyat ve bilimsel faaliyetleri arasındaki karşılıklı kültürel etkileşimin ve dinamiklerin pekiştirilmesine, zenginleştirilmesine hizmet eder. Bu perspektifte iki halk arasında daha güçlü bir kültürel bağ ve kültürel uzlaşım sağlandığı söylenebilir. Bir diğer ifadeyle kültürel açıdan heterojen kimliği doğrulayan mikro-kültürel kimlikler oluşturulur. Yine göçmen olarak Uygurların Kırgızistan'da müzisyen, yazar, ressam, şair gibi sanatçılar aracılığıyla kültürel yapının ve çeşitliliğin gelişiminde etkin bir rol oynadığı muhakkaktır. Söz konusu belirgin etkileşimler dahilinde toplumsal ölçekte etkileyici/yönlendirici birtakım sonuçları olan ve her iki toplumun sembolik kaynaklarını zenginleştiren işlevler dizisiyle gömülü bir form yansıtır.

Öte taraftan göçmen olarak Uygurlara yönelik Çin politikasına karşı bir perspektif bil-hassa internet haberlerinden sunularak kendilerini ifade etmeleri biçimleri medya aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu kapsamda "Pakistan'da 6 Uygur tutqun qilindi" (Pakistan'da 6 Uygur Tutuklandı) (Méhriban, İttipaq, 2015, 328: 7); "Hitay Yaş Ministiri Li Çyañniñ Avistralye Ziyariti Qattiq Nazarliqqa Uçriğan" (Çin'in Genç Bakanı Li Çyañ'ın Avusturalya Ziyareti Sert Karşılandı) (İzçil, 2024, s. 5); "Uygur Siyasiti Qanun Lahiyesi Amérika Avam Palatasida Maqullandi" (Uygur Siyaseti Kanun Yasası Amerika Avam Meclisinde Onaylandı (İrade, 2024, s. 5); Qazaqstanlıq Uygurlar "5- Fevral' Ğulja Qırğınçılığı"niñ 27 Jillingini Xatirlidi (Kazakistanlı Uygurlar 5 Şubat Gulca Katliamını Hatırladı) (Oyğan, 2024, s. 6) haber yazıları bu konuda bilgi sunar. Bu bağlamda İttipaq; göçmenler tarafından yayımlanan gazetelerde yaygın olarak görüldüğü gibi göç eden kuşağın kolektif hafızasını koruma ve genç kuşaklara aktarmada önemli rehber işleve sahiptir. Bu çerçevede gazete, göçmen olarak gündelik hayatta karşılaştıkları zorlukları, kültürel çatışmaları ve entegrasyon süreçlerini belgeleyerek onların kendilerini ifade etmelerine olanak tanır. Geçmişin ve bugünün tanıklığını üstlenen İttipaq gazetesini, göçmen gazeteciliğinin özgün bir örneği, güçlü bir iletişim aracı ve genç kuşaklar için bir kimlik haritası biçiminde değerlendirebilmek mümkündür.

Sonuç

Ana vatandan uzakta yaşayan göçmen topluluklar; basılı medya ve gazeteler vasıtasıyla kendi gelenek, dil ve değerlerini muhafaza etmeye yönelik içerikler üretmektedir. Söz konusu mecralar; ana vatana ve göçmen kitleye dair gelişmeleri, güncel haberleri ve sosyo-kültürel olayları aktarmanın yanı sıra, ev sahibi ülkedeki önemli gelişmeleri de okuyucuya sunarak çok boyutlu ve işlevsel bir yayın çizgisi takip etmektedir. Mevcut araştırma, bu işlevsel bağlamdan hareketle Kırgızistan'daki Uygurlar arasında göçmen medyasının üretimini inceleyen bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmada göçün toplumsal, kültürel ve dilsel boyutlarda nasıl temsil edildiği, göçmen kimliği ve kültürünün nasıl sürdürüldüğü halkbiliminin referans çerçevesinde analiz edilmiştir. Uygurların Kırgızistan'daki göç toplumu olarak basılı gazeteleri İttipaq; göçmen gazetesi kavramı çerçevesinde ve göçün bir temsil alanı olarak ele alınmıştır.

Toplumsal ve bireysel ölçekte birtakım sonuçları olan basılı yayın organı İttipaq gazetesinin politik konularda halkın sesi olma, kültürel mirasın aktarımı, kültürel sürekliliği oluşturma, ev sahibi ülke Kırgız halkı ile kültürel uzlaşım sağlama, kimlik inşa etme başta olmak üzere çok daha fazla anlamlara sahip oluşumlarda kritik bir araç olarak işlevler dizisine hizmet ettiği ortaya koyulmuştur. Yayın faaliyetlerinin başlangıcından itibaren Uygurların sosyal, kültürel, politik ve ekonomik yapısına tanıklık eden İttipaq gazetesi; Uygur kültürel belleğinin, kimliğinin oluşturulup benimsenmesinde yadsınamaz bir öneme sahip olmuştur. Gazetenin bu anlamda Uygurların birey, toplum, kurum yapısını ve gelişim tarihinin fotoğrafını yansıttığı belirgin olarak görülmüştür. Uygur Türkçesinin öğretimine, Uygur kültürünü tanıtmaya bilhassa da müzik, dans, yemek, tarım, geleneksel törenlere yönelik bilfiil yansıtılan bir ilginin olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde göçmen kültürünün kendini gösterme biçimi; değer ve inanışlar, gelenek-görenekler, ritüeller, tarihi-yaratıcı aktörler gibi yollarla gazete içeriklerinde somutlaştırılmıştır.

Sosyo-kültürel yapıdaki değişimin etkisiyle gazete içeriğinde medya ve dijitalleşmenin boyutları açısından belirgin olarak İnternet Haberleri bölümünün oluşturulduğu görülmüştür.

Özellikle farklı ülkelere göç etmiş Uygurları konu edinen bilimsel araştırmaların, yayınların, tarihin, geleneklerin tanıtımı; politik gelişmeler, gerçekleştirilen toplantı/görüşmeler gibi dijital platformlardan verilerin sunulması yer almaktadır. Bu doğrultuda gazete aracılığıyla kurulan etkileşimlerin aidiyet duygusunu, birlik-bütünlük bilincini, iletişim ağını sürdürdüğünü kanıtlar. Ayrıca tüm bu görüngüler ve izlenen yol; gazetenin hedeflerinden birinin merkezinde yer alarak kültür ve kimlik hususlarında hassas ve sosyal olarak duyarlı, anlamlı yaklaşım sergiler.

Çalışma sonucunda dikkat çeken bir diğer husus gazetede, Çin'in Uygurlara yönelik politikalarını eleştirel bir bakış açısıyla sunan haber ve yazı içerikleri bulunmaktadır ki bunlar kültürel direnişin bir ifadesi olarak sunulur. Bu durum söz konusu politikalarından dolayı Uygurların yaşadıkları zorlukların paylaşıldığı; geleneksel değerlerin, toplumsal hafızanın, kültürel kimliğin gazete aracılığıyla muhafaza edilmeye çalışıldığı bir düzlemi işaret etmektedir. Bu çerçevede gazetenin Uygurları savunmaya yönelik bir alan ve bir araç haline geldiğini gösterir. Öz olarak *İttipaq* gazetesinin üstlendiği misyon; salt haber aktarımının ötesine geçerek ana dilin korunması, aidiyet duygusunun pekiştirilmesi ve göçmenlerin sesi olunması gibi hayati unsurları barındırmaktadır. Gazete; göçmenler arasında toplumsal bağ ve dayanışmayı kurarken, ev sahibi topluma ilişkin içeriklerle kültürel etkileşime ve uyum politikalarına katkı sağlamakta, aynı zamanda yaşanan ülkedeki gelişmeler hakkında bilgi sunmaktadır. Kültürel belleği koruma ve kolektif kimliği inşa etme işlevlerinin bu denli görünür olması; yayın organının, göçmen medyasının çok katmanlı kuramsal yapısını ve toplumsal rolünü açıkça ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

- AKIN, E. (2021). "20. Yüzyılda Van'da Halkbilimi/Halk Kültürü: Araştırma, Tanıtım ve İcra Faaliyetleri". *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, [Van Özel Sayısı]: 523-558.
- AKTAR, S. (2021). *Göç ve Kimlik: Kargaşa, Sağaltım ve Dönüşüm*. İstanbul: Sfenks Kitap.
- BAUDUN, E. (2015, 12). "Qırğızistan Cumhuriyetlik Uyğur Meşripi Ötküzüldi". *İttipaq*, 336: 2-3.
- BAUDUNOV, A. (2024, 06). "U Doxturlar Ailisidin Çıqqan (O, Tıpçı Bir Aileden Çıkmış)". *İttipaq*, 11.
- BAUDUNOV, E. (2025, 05). Qırğızistan Cumhuriyetlik "İttipaq" Meşripi Ötküzüldi (Kırgızistan Cumhuriyeti "İttipaq" Meşrebi Düzenlendi)". *İttipaq*, 931: 8-9.
- BAVDUNOV, E. (2015, 04). "Qırğızistan Uyğurliri "İttipaq" Cemiyitiniñ VIII- Qurultéyi". *İttipaq*, 328: 1-3.
- BALCI, F. (2021). *Göç – Halkbilimi: Doğu Türkistan'dan Göç Ederek 1965 Senesinde Kayseri'ye Yerleşen Uyğur Türkleri Örneği*. Çanakkale: Paradigma Yayınları.
- BEGTİMUR, M. E. (2021). "Uygur Diasporasının Yapısal Özellikleri". *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, 17: 11-22.
- BÉKİTİ, T. (2022 Avgust). "Qırğızistan Cumhuriyetiniñ Müsteqillik Küni Tebrikleyemiz! (Kırgızistan Cumhuriyeti'nin Bağımsızlık Gününü Kutluyoruz)". *İttipaq*, 898, 1.
- CHAMBERS, L. (1994). *Göç, Kültür, Kimlik*. (çev. İsmail Türkmen - Mehmet Beşikçi). İstanbul: Ayrintı Yayınları.

- CHRİSTIANSEN, C. C. (2004). "News Media Consumption Among Immigrants in Europe: The Relevance of Diaspora". *Ethnicities*, 4/2: 185-207.
- ÇOBANOĞLU, Ö. (2016). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- DEMİREZ, A. (2025). "Uygur Türklerinin Doğu Türkistan'dan Göçü". *Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E-Dergisi*. 12/2: 27-39.
- Doppa. (2025, 05). *İttipaq*, 931: 10.
- EMET, E. (2018). *21. yüzyıl Uygur Dramı: Göç*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- FERUZE (2024, Mart). "Ana Tili Boyıçe Oquş Musabikisi Bolup Ötüş (Ana Dilinde Okuma Müsabakası Oldu)". *İttipaq*, 917: 2.
- GEZMEN, B. (2019). *İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Gazeteciliğe Etkileri*. Ankara: Iksad Publishing House.
- GÖNEL SÖNMEZ, T. (2024). *Uygur Meşrepleri*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- İrade. (2024, Fevral'). "Uygur Siyaseti Qanun Lahiyesi Amérika Avam Palatasida maqullandı" (Uygur Siyaseti Kanun Yasası Amerika Avam Meclisinde onaylandı)". *İttipaq*, 916: 5.
- İttipaq Cemiyiti, (2025, İyun'). "Muhammed Abdullayev'nin Altun Medali (Muhammed Abdullayev'in Altın Madalyası)". *İttipaq*, 932: 1.
- İZÇİL, H. (2024, İyun') "Hitay Yaş Ministiri Li Çyañniñ Avistiralıye Ziyariti Qattiq Nazarlıqqa Uçriğan (Çin'in Genç Bakanı Li Çyañ'ın Avusturalya Ziyareti Sert Karşılandı)". *İttipaq*, 920, 5.
- KESKİN, A. (2023). "Göç ve Folklor: Literatür ve Tasnif Odaklı, Kuramsal Bir Çerçeve". *Folklor/Edebiyat*, 29/114: 459-485.
- KILIÇ, E. (2023). *Turfan Uygurlarının Karız Folkloru ve Su Yönetimi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MAZZARA, B. M. vd. (2020). The Representation of Immigration. A Retrospective Newspaper Analysis. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 19/4: 436-455.
- MEHSUT, A. (1999). *Uygur Binakarlık Seniti*. Xinjiang Xelq Neşriyati.
- MÉHRİBAN. (2015, 07'). "Pakistan'da 6 Uygur Tutqun Qilindi (Pakistan'da 6 Uygur Tutuklandı)". *İttipaq*, 328: 7.
- "Noruz Bayrimi Bilen Tebrikleyimiz! (Nevruz Bayramını Kutluyoruz!)". (2024, 03). *İttipaq*, 917: 1.
- Oyğan. (2024, Fevral'). "Qazaqstanlıq Uygurlar "5- Fevral' Çulja Qırğınçılığı"niñ 27 Jilligini Xatirlidi (Kazakistanlı Uygurlar 5 Şubat Gulca Katliamını Hatırladı)". *İttipaq*, 916: 6.
- ÖGER, A. (2015). *Uygur Türklerinde Törenler ve Bayramlar*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- ÖZGEN, M. (2016). "İletişime Bireysel, Toplumsal ve Yönetimsel Bağlamda Bakmak: Olgular, Olaylar ve Örnekler". (ed. Meltem Bostancı). *Eleştirel Medya Çalışmaları içinde* (s. 80-100). İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi.
- ÖZKAN, N. (2014). "Kayseri'deki Uygur Türkleri Diasporası". *Diyalektolog*, 9: 1-12.

- PETERSEN, K. L. (2000) "Hvad er Mediesociologi? (What is Media Sociology?)". *Dansk Sociologi*, 11/2: 7-23.
- Qirgizistan Xelq Asemblesi. (1994, 03). "Ak Yol- Ak Tilek (Ak Yol-Ak Dilek)". *İttipaq*, 1: 1-2.
- "Qirgizistan Xelqi Meclisiniñ (Assambléyasiniñ) 10. Yiğini Ötküzüldi (Kırgızistan Halk Meclisinin (Asamblesinin) 10. Toplantısı Düzenlendi)". (2024, 06). *İttipak*, 920: 1.
- ROZİ, Z. H. (2024, 06). "Şahadetnamılar Tapşuruldi". *İttipaq*, 920: 3.
- SAİD, W. (2013). *Yersiz Yurtsuz: Anılar*. İstanbul: Metis Yayınları.
- SHOEMAKER, P.- S. D. REESE (2014). *Mediating the message in the 21st century: A media sociology perspective*. New York: Routledge.
- SHUMOW, M. (2012). "Immigrant Journalism, Ideology and the Production of Transnational Media Spaces". *Media, Culture & Society*, 34/7: 815-831.
- SHUMOW, M. (2014). "Media Production in a Transnational Setting: Three Models of Immigrant Journalism". *Journalism*, 15/8:1076-1093.
- SOLPUEVA, A.- G. Yoğurtçu (2022). "Uygur Halkının Kültürel Kimlik Temsilinde Basının Rolü: Kırgızistan'daki 'İttipak' Gazetesi Örneği". *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 7/2: 93-105.
- STEWART, K. (1988). "Nostalgia: A Polemic". *Cultural Anthropology*, 3/3: 227-41.
- ŞAKİROV, F. (2025, İyul'). "Уйгурский музыкальный коммунитас на иссык-куле иссиқ-көлдә уйғур музикаси" (Issık Göl'de Uygur müzik toplulukları: Issık Göl'deki Uygur müzisyenler)". *İttipaq*, 933: 6.
- TİLİVALDİ, A. (2024a, 03). "Yüksiliş Remzige Aylanğan Milliy Metbuat: 'İttipaq' Gezitiniñ 30 Jilliğiga Dair". *İttipaq*, 917: 4.
- TİLİVALDİ, A. (2024b, 04). "Пресса, Ставшая Национальным Символом Прогресса (Ulusal İlerleme Sembolü Haline Gelen Basın)". *İttipaq*, 918: 4.
- TÜTENGİL, C. O. (1985). *Yeni Osmanlılar'dan Bu Yana İngiltere'de Türk Gazeteciliği (1867-1967)*. İstanbul: Belge Yayınları.
- URL-1: National Statistical Committee of the Kyrgyz Republic (n.t.). *Total population by nationality*. <https://www.stat.gov.kg/en/opendata/category/312/>
- WILLIAM C.- K. Ablet (2017). "Orta Asya Sınırlarına Uygur Göçü". (çev. Adem Öger - Zulhayat Ötkür). *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, 9: 113-124.
- XAPİZOV, A. (2015, Aprel'). "Монументальная архитектура Уйгуров эпохи (Orta Çağ'da Uygurların anıtsal mimarisi)". *İttipaq*, 328: 8-9.
- "'İttipaq' géziti çıqışniñ tarixi (İttipaq gézitiniñ 30 jilliğiga diar)". (2024, 02). *İttipaq*, 916: 2-3.
- "'İttipaq' géziti çıqışniñ tarixi (İttipaq gézitiniñ 30 jilliğiga diar)". (2024, 03). *İttipaq*, 917: 7, 11.

EXTENDED ABSTRACT

As a representative field of migration, the media plays an effective and functional role in shaping public opinion and cultural policies regarding migration. In this context, newspapers,

in terms of their volume and multifaceted thematic structure, are not only a source of news but also provide a field of study favorable to ethnographic analysis, focusing on cultural transmission, the creation of a sense of belonging, identity construction, etc. It is important in terms of the folklorist's use of "techniques for using written and printed sources." Within the scope of this study, while examining the independent and national newspaper "İttipaq" (1994-1997, 2001- ~) published by the Uyghur People's Association at the People's Assembly in Kyrgyzstan, the publication characteristics of the newspaper and its role as a cultural memory space for migrant journalism are examined. Subsequently, aspects reflecting the migrant community are identified and analyzed based on examples, considering the scope of the study. The study examines how a migrant community creates and presents newspaper content aimed at its target audience through the topics, discursive representations, and phenomena processed using the documentation analysis method, a qualitative research method frequently used in the social sciences, from a folkloristic perspective. This research emerged as the product of a study examining the production of migrant media among Uyghurs in Kyrgyzstan, using the "İttipaq" newspaper as a sample, with descriptive and inferential results. This study analyzes how migration is represented in the newspaper in terms of its social, cultural, and linguistic dimensions, and how migrant identity and culture are maintained. In this context, the main focus of the study is to identify the effects of migration/migrants based on newspaper articles and news reports and to determine their place within the culture.

The recognition of the migrant Uyghur culture, their ways of expressing themselves, and the continuity of their identity are ensured through the "İttipaq" newspaper. The newspaper offers a wide scope of content, covering everything from the daily life of the Uyghurs to their economy, cultural policies, and language. The phenomenon and movement of migration/migrants through newspapers, activities to make the identity and culture needed locally visible, have been examined in the context of the concept of migrant newspapers and their functional effects. An examination of the contents of the İttipaq newspaper reveals that it serves as an archive for immigrant individuals and communities. Furthermore, it has been determined that the newspaper fulfills multiple functions, including conveying aspects of Uyghur culture, traditions, and values; preserving collective memory, constructing identity and establishing communication with the host country. It has been determined that, beyond being the voice of the people at the social and individual levels, the İttipaq newspaper serves as a guide in facilitating functions such as the transmission of cultural heritage, cultural continuity, identity construction, achieving cultural conciliation with the Kyrgyz people of the host country, and following developments concerning Uyghurs in different countries.

Due to socio-cultural change, the creation of an "Internet News" section has become apparent in terms of the dimensions of media and digitalization in newspaper content. It includes especially the promotion of scientific research, culture, history, and traditions; reporting on political developments and presenting meetings/discussions held through digital platforms. In this regard, interactions established through newspapers provide functions such as a sense of belonging, unity and integrity, and maintaining communication networks. Furthermore, all these phenomena and the path taken have been at the center of one of the newspaper's goals, demonstrating a sensitive and socially conscious, meaningful approach to issues of culture and identity.